



גליון ע"ב
שנה ב'

פרשת נשא
תשפ"ב

"דרך ארץ קדמה לתורה" - הכנה לקבלת התורה עם מידות טובות ואמונה

(וכמבואר בפוסקים), ומלבד הפירוש הפשוט שבא לעורר על הדברים הנראים כפשוטים, כי דייקא בזמנים הגבוהים יש לשים לב על יסודות התורה, וכמו שאמרו שבאותו הזמן שנפתחו ד' רקיעים וזכו להתגלות אלוהית נוראה שירד הקב"ה על הר סיני אזי מן השמים השמיע את קולו בלא תרצח ולא תגנובו... להזכיר להם שאף שהתעלו עדי מרום ו'כבני עליון' אך אל ישכחו להיות 'בן אדם'...

אך ביתר עומק יתבאר כוונתו של הרה"ק בסיפור המעשה, כי שורש הקנאה והתחרות והשנאה נובע מחסרון האמונה שכל הנעשה בעולם הוא בדבר ה', ואין אדם נוגע במה שמוכן לחברו אפילו כמלוא נימה - כי אין בו כח ויכולת לעשות כן, והמאמץ לא יחוש ולא ידע לבבו גם אם רואה שרעהו מצליח יותר ממנו, כי ידע אל נכון שלא שייך בעולם מציאות של משיג גבול. על כן רצה הרה"ק להשריש בהם את האמונה הטהורה קודם קריאת עשרת הדברות, כי היא ההכנה הראויה לזכות לקבלת התורה.

מוסיף הרה"ק צ"ל: כתוב בתורה על מעמד הר סיני 'אָתָּה הָרְאִיתָ לְדַעַת פִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד מִלְּבָדָי' (דברים ד' לה) ופירש רש"י ד"ה הראת - כתרגומו אתחזיתא. **כשנתן הקדוש ברוך הוא את התורה פתח להם שבעה רקיעים. וכשם שקרע את העליונים כך קרע את התחתונים. וראו שהוא יחיד, לכן נאמר אתה הראת לדעת.**

שואל ר' מייליך: הרי הקב"ה לא עושה ניסים סתם (זוה"ק מקץ דא). ולמה בשה הקב"ה בזמן מתן תורה כזה נס גדול של קריעת השמים? ותל' ר' מייליך; **שאין תורה בלי אמונה!** כדי שעם ישראל יוכלו לקבל את התורה היה צריך שתהיה להם אמונה ברורה בלי שום ספקות. ולכן קרע להם את השמים וראו שהוא יחיד.

וכמו שכתב הרמב"ן המפורסם (סוף פרשת בא) 'שאין לאדם חלק בתורת משה רבינו, עד שנאמין בכל דבריו ומקרינו שכולם ניסים אין בהם טבע ומנהגו של עולם'...

כתב 'חזון איש' (קובץ אגרות א' יד) 'רב הרגלי, לערוך את החיים בודאות גמורה של י"ג העיקרים שעם ישראל עליהם נטעו, הקניו לא אהבת תורה בלי מצרים'.

וממילא מעיקרי ההכנה מתן תורה, זה להתחזק באמונה. (איך? ניתן בספרי הקדמונים כמו 'אהבת הלבבות', ואכשר דוא היום יש המון ספרים ועלונים, כדוגמת: 'האמנתי כי אדבר' (של הגר"מ טולדנו שליט"א) 'באר הפרשה' (השגחה פרטית').

ההשיאנו את מועדיך - קבלה טובה

מִרְן הַמִּשְׁגִּיחַ ר' דב יפה זצוק"ל אמר לאחר פטירת הגרי"ש אלישיב זצוק"ל; להיות כמו הרב אלישיב אבחנו לא מסוגלים, אבל גם להישאר איך שאנחנו זה גם לא ייתכן...

לדין יאמר: להמשיך כל לילות השנה ב'משמר בווער' הלוואי והיינו יכולים, אבל אי אפשר שאדם יצא מיום מתן תורה, כמו שהוא נכנס ליו"ט, חייב להיות שינוי לטובה.

נשתדל כל אחד ואחד בל"ג לקבל על עצמינו קבלה טובה ואמיתית, אבל משהו אמיתי - בלי לעשות 'צחוק' מעצמינו, כל אחד ואחד במה שהוא יודע שהוא מסוגל, ויתקיים בנו 'השיאנו ה' אלוהינו את ברכת מועדיך לחיים ולשלום, אכ"י".

לוינה, אמרו לו בשרותי קטנה ויאמר המלך שרך, ויען 'ארבעה פערציגערס'. ויאמר לו המלך, הנני מסכים ליסע אתך, אך בתנאי שתתן לי את הפעלץ ללבשו בדרך, כי כל עצמותי רועדות מקור. עתה שבה בעלת הבית לגעור בו שערל זה יהרוג אותך על אם הדרך, את הפעלץ יקח לעצמו... אך הוא לא שת לבו לכל אלה, והרגיע אותה לאמר כי עוד מעט שוב ישוב וכספו בידו.

משהגיעו לעיר הבירה שאל היהודי את המלך להיכן פניו מועדות, ויען המלך שיקחוהו אל ארמון המלוכה, אך היהודי התיירא ואמר בוודאי עונש נענש על ההתקרבות לארמון המלך, ויאמר לו המלך אל תירא ואל תחת - אני אתרץ את הכל. והנה אך הגיעו עד לפני שער המלך קפץ המלך מהעגלה וינס הביתה, כשהוא לבוש בפעלץ היקר של היהודי, וכל בני ביתו של המלך שמחו מאד בחזרתו.

אז החל היהודי לחשוב, אוי לי ואבוי לפשעי, אכן נודע הדבר שגוי זה אינו אלא גנב, ועתה לא די שאינו משלם לי דמי הנסיעה, אף את מעילי לקח עמו, ועל כולנה, הכניס אותי אל גוב האריות - אל ארמון המלוכה, ועד מהרה יבואו שומרי הסף ויכלאוני. ואכן, לא עברו אלא כמה רגעים וסרסי המלך הגיעו, ויאמרו ליהודי שהמלך פקד להביאו אליו לפני ולפנים, בהיכנסו אמרו לו המלך שלא יפחד כי ברצונו רק לדבר דברים אחדים עמו, וישאלהו המלך, התכריני, ענהו היהודי לא ראיתי את המלך מעודי עד היום הזה. אמר לו המלך, אבל אנכי מכיר אותך היטב, ואף את ביתך מכיר אנכי, ואת כלך ומטלטליך, וכל מצבך ומעמדך, ויען האיש ויאמר אין חכמה כחכמת המלך, כי יודע הוא כל מה שיש בחדרי חדרים בביתו של בן הכפר.

אמר לו המלך לא חכמה יש כאן אלא זה עתה הייתי בביתך, כי אנכי האיש שישן אצלך בזה הלילה, עתה אמור נא לי מה אשלם לך בעד המאכלים והמשקה שהחיית נפשי, אך היהודי לא השיב מאומה. שב המלך לומר, אפשר לך לבקש ממני ממון רב כמה שתרצה, ושוב לא ענהו היהודי. המלך בשלו, אם תרצה אתן לך שדות וכרמים, ושוב נאלם היהודי מהשיב. הגדיל המלך ואמר לו, אפילו אם תבקש עיר שלימה מערי הכיכר אתננה לך במתנה גמורה על שהצלת את חיי, ועדיין חרש היהודי. אמר לו המלך, אם לא תענני, לא תקבל אלא ארבעה פערציגערס המגיעים לך כבעל עגלה.

פתח היהודי את פיו ואמר ששמעני אדוני המלך, לפרנסתי מסובב אני בין העיירות כרוכל. אך בתקופה האחרונה החל יהודי פלוגי לבוא אל הכפר שלנו, והוא קונה סחורות ועורות וכיו"ב מדי הכפר, ובה היו משיג את גבולי, ימלא המלך את שאלתי ובקשתי, ויפקד פקדונו לאסור על היהודי מלהיכנס אל גבולות הכפר.

כשמוע המלך כל זאת, נענה ואמר כמה צדקו דברי רבי שמשון, כי גדלה הקנאה והשנאה בין בני ישראל, כי יהודי שוטה זה היה בידו להתעשר בין רגע כעשירים הגדולים שבכל סביבותינו, ואעפ"כ ה' העבירתו הקנאה והשנאה על דעתו ובקש שטיות כאלו.

אומר הגה"צ ר' אלימלך בידרמן שליט"א: הבה ונתבונן, **מה ראה הרה"ק מפרימשלאן לספר עובדא זו בשעה קדושה ונוראה כל כך, טרם קריאת התורה שהיא כמעמד הר סיני**

כתב הגה"צ ר' אלימלך בידרמן שליט"א: (באר הפרשה שבועות תשפ"ב) מעשה שהיה רגיל הרה"ק רבי מאיר מפרימישלאן ז"ע לספר מדי שנה בשנה לפני קהל עדת צאן מרעייתו בשעה הגבוהה - קודם קריאת עשרת הדברות, פעם שאל מלך וינה את הגאון הצדיק שר וטפסר רבי שמשון ווערטהיימער זצ"ל (שהיה חי לפני כשלוש מאות שנה, את כינויו לקחנו מדברי ה'חות יאיר' בתשובותיו) **מדוע שרויים עם בני ישראל כבר רבות בשנים בגלות מרה וקשה, כשהם נרדים ונרדפים, מוכים ונבזים, ועדיין לא נושעו - מה פשעם ומה חטאתם לסבול כל כך הרבה???**

ענהו רבי שמשון, כל זאת בא להם מחמת 'קנאה ושנאה' השורה ביניהם.

תשובה זו לא מצאה חן בעיני המלך, שלא היה נראה לו סיבה מספקת להמיט על בני ישראל כל כך הרבה צרות וייסורים. ובחמתו ציווה המלך על רבי שמשון, שעליו לענות לו תשובה מספקת תוך ג' ימים, ואם לאו, עונש יענשו כל בני ישראל תושבי יונה, באותו לילה ערך רבי שמשון 'שאלת הלום' ויענהו ממדומים שאכן ענה נכונה למלך, ובעוון זה של 'קנאה ושנאה' שרויים בני ישראל בגלותם, ושלא יתרץ למלך תירוץ אחר, כי עוד יראה המלך כי אמת בפיו.

בימים ההם יצא המלך עם אחוזת מרעהו לצוד ציד בלב יער, ובהגיעם ליער נפרדו איש מעל אחיו לצוד כל אחד במקום אחר. אחר כמה שעות לא מצאו המשרתים את המלך, וחשבו בנפשם כי כנראה שב בעצמו לביתו, על כן אף הם שבו לביתם. המלך שהיה שרוי עמוק עמוק בתאוות הציד לא שם על לב כי נשאר לגמרי בגפו, עד שהחלו צללי ערב לנטות... ולא מצא שם שום אחד משריו ועבדיו. ויחרד המלך חרדה גדולה מפחדו לבלות את הלילה בחברת כל מיני משחיתים ומזיקים, חיות טרף למיניהם. בצר לו התחיל לשוטט ביער אנה ואנה, עד שהגיע לנהר שמעברו נראו בתים מוארים, בלית ברירה נפרד המלך מסוס החביב עליו, ואף מבגדי מלכותו, וכן כשהוא עוטה על גופו בגד דק החל לשחות במימי הנהר, עד שעלה מעברו השני של הנהר, וילך בכפר ההוא ערום ויחף - רועד מקור וצניעה עזה, דפק על כמה וכמה מבתי הכפר אשר מרבית תושביו ערלים היו, ואיש מהם לא אבה לפתוח עבורו את הדלת ולהכניסו לביתו - באמרו העומד לפניו אינו מן היישוב ומאנשי עולם הזה... ומתייראים אנו ממנו, החליט המלך לתור אחר דלת שבה קבועה מזוזה, בידעו שעם בני ישראל רחמנים הם, והם יפתחו לו פתח להכניסו בצל קורתם. שפשש ומצא, נקש על הדלת והנה עומד לפניו יהודי, אשר מחזה כזה נגלה לנגד עיניו - איש ערום ויחף כולו אומר צינה וארכובותיו דא לדא נקשן, מיד פתח היהודי את הדלת, מיהר להכניסו לביתו, והכין לו כוס חמין ואף מיני תרגימא הגיש לפניו, עטפו ב'פעלץ' (פרוה מחממת) והשיכו לפני התנור הבוהר, ותחל רוח המלך לשוב אליו.

בתוך כך שמע המלך היאך שבעלת הבית מזהרת את בעלה, כי האיש הלך גנב ונוכל הוא, בעוד זמן מה כשתפרוש אף אתה לשנית הליל יגנוב הלה את כל חפצינו ויברח מהבית יחד עם הפעלץ היקר, אך היהודי הרגיע את רוחם, והבטיח שלא יחן שינה לעיניו בכל שעות הלילה, וישמור שלא יגנוב הלה שום דבר.

למחרת היום שאל המלך את מארחו היהודי מה מרחק יש מכפר זה עד לעיר הבירה וינה, אמר לו היהודי מרחק ארבע פרסאות, ויבקשהו לו המלך שישכור עבורו עגלה שיוכל ליסע

